

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central (jud.: L. Potînga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, A. Bostan, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

13 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de O.C.N „Easy Credit” S.R.L., în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de O.C.N „Easy Credit” S.R.L. împotriva lui Cozariuc Nicolae privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, și cererea reconvențională depusă de Cozariuc Nicolae către O.C.N „Easy Credit”, intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, privind declararea nulității clauzelor abuzive,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023, prin care s-a respins apelul declarat de O.C.N „Easy Credit” S.R.L. și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ungheni, sediul Central, din 09 septembrie 2022,

c o n s t a ț ă:

La 25 ianuarie 2022, O.C.N. „Easy Credit” S.R.L a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cozariuc Nicolae privind încasarea datoriei derivate din contractul de credit nebanca din 23 noiembrie 2020.

În motivare, a indicat că între O.C.N „Easy Credit” S.R.L. și Cozariuc Nicolae a fost încheiat contractul de credit nebanca cu nr. 093898384.

Potrivit prevederilor contractuale O.C.N „Easy Credit” S.R.L. s-a obligat să acorde debitorului, un credit în mărime de 25 000 de lei, iar debitorul s-a obligat să ramburseze creditul în 12 rate lunare egale a câte 2 569 lei lunar, începând cu 23 decembrie 2020.

Rata lunară în cazul creditelor oneroase, include o parte din capital, precum și costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și cu periodicitatea prevăzută în Graficul de Rambursare a creditului nebanca O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. a acordat creditul în termenul și condițiile stabilite în contract, în conformitate cu prevederile Secțiunii 3.01 din contractul de credit, astfel, îndeplinindu-și obligațiile asumate față de debitor cu bună-credință și diligență.

În decursul termenului de 14 zile, din data semnării contractului de credit, debitorul nu a solicitat creditorului revocarea contractului de credit.

Reclamantul susține că după asumarea angajamentelor contractuale, întru executarea contractului debitorul a achitat 8 rate lunare integral, după care a încetat să-și execute obligațiunile contractuale de achitare a creditului nebankar în termenul și condițiile stabilite și din motive neimputabile creditorului, se eschivează de la onorarea obligațiunilor contractuale asumate.

Reclamantul a solicitat încasarea de la Cozariuc Nicolae în beneficiul O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. a sumei datoriei restante la credit (rate scadente, dar neachitate), în sumă de 10276 lei, penalitate în sumă de 2 820 lei, penalitate punitivă în suma de 1000 de lei și suma ratelor rămase, în total - 14.096 lei.

Totodată, a solicitat încasarea și a cheltuielilor de citare publică în mărime de 200 lei.

La 13 iunie 2022, Cozariuc Nicolae depus cerere reconvențională împotriva O.C.N. „Easy Credit” S.R.L., Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor solicitând constatarea caracterului abuziv declararea nulității absolute a pct. 3.02. lit. a), b) în partea ce prevede obligația de plată a dobânzii în mărime de 22,08% anual și comisionului de administrare în mărime de 25 lei lunar și pct. 3.03. lit. b), 4.02. în partea ce prevăd obligația de plată a penalității din contractul de credit nr. 093898384 din 23.11.2020.

În motivare, a indicat că, în viziunea sa dobânda contractuală este excesiv de mare și dezavantajează consumatorul contrar bunei credințe.

Privitor la comisionul de administrare menționează că acesta de asemenea urmează a fi declarat nul pe motiv că debitorul nu beneficiază de vreun serviciu și nu primește vreo contraprestație în schimbul comisionului achitat.

Privitor la penalitatea contractuală menționează că penalitatea de 30 lei/zi și penalitatea punitivă sunt disproporționat de mare în raport cu prejudiciul adus creditorului prin neachitarea în termen a creditului restant și contravin normelor legale.

Prin hotărârea Judecătorei Ungheni, sediul Central, din 09 septembrie 2022, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de O.C.N. „Easy Credit” către Cozariuc Nicolae privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la Cozariuc Nicolae în beneficiul O.C.N. „Easy Credit” S.R.L., în baza contractului de credit nr. 093898384 din 23.11.2020, suma restantă a creditului în mărime de 10276,00 (zece mii două sute șaptezeci și șase) lei, precum și cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat proporțional părții admise în mărime de 308,28 (trei sute opt)lei 3 28 bani, cheltuieli pentru citarea publică în mărime de 200,00(două sute) lei, iar în total suma de 10784,28 (zece mii șapte sute optzeci și patru) lei 28 bani.

S-a admis parțial cererea reconvențională depusă de către Cozariuc Nicolae către O.C.N. „Easy Credit”, intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor privind declararea nulității clauzelor abuzive. S-a declarat nul pct. 3.03 lit. b) în partea ce prevede obligația de plată a penalității în mărime de 30 lei pentru fiecare zi de întârziere și pct. 4.0.2 care prevede penalitate punitivă în mărime de 1000 lei din contractul de credit nr. 093898384 din 23.11.2020.

S-a respins cerința reclamantului/pârât O.C.N. „Easy Credit” S.R.L privind încasarea de la Cozariuc Nicolae a penalității în sumă de 2820 (două mii opt sute douăzeci) lei, a penalității punitive în mărime de 1000,00 (una mie) lei și a diferenței taxei de stat în mărime de 114 lei (una sută paisprezece lei) 60 bani.

S-a respins cerința pârâtului/reclamant Cozariuc Nicolae privind constatarea caracterului abuziv și declararea nulității absolute a pct. 3.02 lit. a), b) în partea ce prevede obligația de plată a dobânzii contractuale în mărime de 22,08% anual și a comisionului de administrare în mărime de 25 lei, din contractul de credit nr. 093898384 din 23.11.2020.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că, Cozariuc Nicolae fiind obligat să restituie suma creditului și toate plățile aferente în conformitate cu prevederile contractuale nu și-a executat integral obligațiile asumate față de creditor în conformitate cu prevederile contractului de credit.

Instanța a stabilit că, Cozariuc Nicolae urmează să achite creditorului O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. suma restantă a creditului în mărime de 10276 lei.

Totodată, instanța a reținut că reclamantul/pârât O.C.N. ” Easy Credit” S.R.L. a mai solicitat încasarea penalității în sumă de 2.820 lei și o penalitate punitivă în suma de 1000 lei.

Referitor la pretenția O.C.N. ”Easy Credit” S.R.L. privind încasarea penalității în sumă de 2820 lei și penalității punitive în sumă de 1000 lei, instanța de judecată a conchis că:

Potrivit pct. 3.03 lit. b) al contractului nr. 093898384 din 23 noiembrie 2020 a fost prevăzută o penalitate în mărime de 30,00 de lei pentru fiecare zi de întârziere în cazul neachitării integrale a ratei lunare de către debitor și la pct. 4.02 al contractului s-a stabilit o penalitate punitivă de 1000 lei în cazul în care debitorul nu și-a executat la termen obligația de restituire a creditului și costurilor aferente, devenind scadentă în ziua lucrătoare la expirarea termenului de 90 zile de la data devenirii în întârziere.

Reieșind din prevederile art. 1 din Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, art. 3 din Legea nr. 1 din 16.03.2008 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, art.1077 alin.(1) pct. 6) Cod civil clauzele contractuale privind stabilirea penalității nu au fost negociate, contractul de credit fiind redactat de reclamantul/pârât unilateral potrivit unor clauze contractuale standard, fără să se fi dat consumatorului posibilitatea de a rediscuta conținutul acestor clauze.

Instanța de fond a constată că stabilirea penalității în mărime de 30 lei pentru fiecare zi de întârziere și 1000 lei în caz de întârziere pentru o perioadă mai mare de 90 de zile, este o compensație disproporționată în raport cu un prejudiciu eventual previzibil la momentul încheierii contractului, care putea fi adus reclamantului/pârât în legătură cu neexecutarea obligațiilor contractuale de către pârâtul/reclamant.

Astfel, nerespectarea dispozițiilor art. 1077 din Codul civil atrage nulitatea absolută a clauzei penale abuzive or, potrivit art. 1076 alin. (1) din Codul civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută.

Instanța a reținut nulitatea clauzei abuzive, reprezintă un caz aparte de nulitate comparativ cu clauzele prin care se derogă de la dispozițiile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului.

Clauzele contractuale expuse în privința penalității contractuale, au fost formulate în prealabil de către OCN „Easy Credit” SRL, consumatorul neavând posibilitatea de a influența conținutul lor, fiind pus în situația de a accepta încheierea contractului în condițiile impuse ori de a renunța la încheierea lui.

Aceste clauze au fost contestate de către Cozariuc Nicolae, iar caracterul abuziv al clauzelor contractuale declarate nule a fost reiterat și de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței prin concluziile depuse.

Agenția a concluzionat că contractul în speță este de adeziune, clauzele respective sunt contrare cerințelor de bună credință și creează în detrimentul consumatorului un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

Cu referire la pretenția la lui Cozariuc Nicolae privind constatarea caracterului abuziv și declararea nulității absolute a pct.3.02 lit. a), b) în partea ce prevede obligația de plată a dobânzii contractuale în mărime de 22,08% anual și a comisionului de administrare în mărime de 25 lei, din contractul de credit nr. 093898384 din 23.11.2020 instanța reține că:

La încheierea contractului de credit nebanca nr. 093898384 din 23 noiembrie 2020 părțile au convenit conform art.1764 Codul civil, ca rata anuală a dobânzii fixe pentru utilizarea creditului în sumă de 25 000 lei să fie de 22,8% anual, ceea ce conform graficului constituie pentru 12 luni suma de 5528 lei.

Creditul acordat de către O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. conform contractului de credit nebanca nr. 093898384 din 23 noiembrie 2020 este cu titlu oneros și dobânda contractuală nu creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, nefiind lovită de nulitate.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 27 septembrie 2022, O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Ungheni din 09 septembrie 2022, solicitând admiterea cererii de apel, casarea în parte a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de O.C.N. „Easy Credit” SRL să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională depusă de Cozariuc Nicolae, să fie respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023, s-a respins apelul declarat de O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. și s-a menținut hotărârea Judecătorei Ungheni, sediul Central din 09 septembrie 2022.

La 05 iunie 2023, O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023 solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, și emiterea unei decizii noi prin care acțiunea depusă de O.C.N. „Easy Credit” SRL să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională depusă de Cozariuc Nicolae, să fie respinsă.

În motivare a susținut că, instanțele ierarhic inferioare au interpretat și aplicat legea.

Recurentul a susținut că a acordat creditul în termenul și condițiile stabilite în contract, astfel, îndeplinindu-și toate obligațiile asumate față de Cozariuc Nicolae. Cozariuc Nicolae după ce a achitat 8 rate lunare integral, după a încetat să-și execute cu bună credință obligațiunea de restituire a creditului.

Contractul de credit nr. 093898384 din 23.11.2020, este un contract legal încheiat, care corespunde normelor în vigoare.

La încheierea prezentului contract, de către creditor au fost respectate absolut toate obligațiile prevăzute de Codul civil, inclusiv cea de transparență, care

presupune că clauzele contractuale au fost elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil, precum și lizibil.

La etapa negocierii și semnării Contractului de credit cu Cozariuc Nicolae s-au respectat prevederile art. 5 alin. (2) al Legii 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori.

Referitor la penalitatea pentru neexecutarea în termen a indicat că: în contract părțile au stipulat clar că în cazul în care debitorul nu-și va executa obligația de restituire, integral și în termen a ratei lunare, va achita pe lângă obligațiunea de bază și o penalitate în mărime de 30 de lei pentru fiecare zi de întârziere.

A menționat că, în temeiul art. 858 alin. (2), 947 alin. (1), (3), 949 din Cod civil, creditorul are dreptul de a solicita atât penalitate, cât și penalitate punitivă.

Debitorul cunoștea despre existența acestor clauze și prin semnarea contractului de credit a consimțit existența acestora.

În corespundere cu dispozițiile prevăzute la art. 949 alin. (2) Cod civil, creditorul are dreptul să pretindă repararea prejudiciului în partea neacoperită prin penalitate (clauză penală inclusivă).

Recurentul a susținut că creditorul nu a solicitat încasarea dobânzii de întârziere ce ar fi constituit suma de 2.903,62 lei, ci a solicitat încasarea penalității pentru perioada de 94 zile, în sumă de 2.820,00 lei.

Instanțele investite cu judecarea fondului declarând drept nule clauzelor din contractul de împrumut și anume pct. 3.03 lit. b) și 4.02 la îngrădit pe creditor în dreptul de a-și repara prejudiciul cauzat de către debitor.

La contractul de credit nr. 093898384 este anexat procesul-verbal de negociere al condițiilor contractuale semnat de către Cozariuc Nicolae, care demonstrează cu certitudine negocierea raportului juridic și lipsa unor obiecții ale Cozariuc Nicolae asupra clauzelor negociate.

În circumstanțele date, recurentul consideră că soluția instanțelor ierarhic inferioare este adoptată cu interpretarea eronată a legii.

La 15 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului pentru notificare copia recursului, explicându-i intimatului dreptul de a depune referință (f.d.32 Vol. II).

Până la data examinării recursului, intimatul nu a manifestat opțiunea de a depune referință.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 23 martie 2023.

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc anexat la fila dosarului 212, Vol. I decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023 a fost notificată părților la 12 aprilie 2023 prin intermediul poștei electronice.

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01

septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023, va fi examinat în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de O.C.N. „Easy Credit” S.R.L., este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către O.C.N. „Easy Credit” S.R.L., Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către O.C.N. „Easy Credit” S.R.L., conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către O.C.N. „Easy Credit” S.R.L., ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de O.C.N. „Easy Credit” S.R.L. împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc